

- України від 09.04.2015 № 319-VIII. – Режим доступа : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/319-19>
2. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних" [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 835. – Режим доступа : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/835-2015-%D0%BF>
 3. G8 Open Data Charter [Електронний ресурс] // – Режим доступа : http://opendatacharter.net/wp-content/uploads/2015/10/opendatacharter-charter_F.pdf
 4. Friendly M. The Golden Age of Statistical Graphics [Електронний ресурс] / M. Friendly // Statistical Science : Journal of The Institute of Mathematical Statistics, 2008. – Vol. 23, № 4. – Pp. 502-535. – Режим доступа : <https://projecteuclid.org/euclid.ss/1242049392>
 5. Lengler R., Eppler M. J. Towards a Periodic Table of Visualization Methods of Management [Електронний ресурс] / R. Lengler, M. J. Eppler // The Procs. of the IASTED International Conference on Graphics and Visualization in Engineering, Clearwater, Florida, USA, January 3-5, 2007. – Pp. 83-88. – Режим доступа : <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/summary?doi=10.1.1.95.6639>
 6. Желязны Д. Говори на языке диаграмм: Пособие по визуальным коммуникациям для руководителей [Текст] / Д. Желязны. Пер. с англ. – М.: Институт комплексных стратегических исследований, 2004. – 220 с.
 7. Abela A. The Extreme Presentation Method Chart Chooser [Електронний ресурс] : A. Abela. – Режим доступа : <http://extremepresentation.com/design/>
 8. Жарков С. Принципы построения интерфейсов [Електронний ресурс] : С. Жарков // – Режим доступа : http://www.info-system.ru/interface/princip_design_inerface.html

Людмила Бройченко
Одеський національний політехнічний університет
Одеса, Україна

АНАЛІЗ ДОКУМЕНТАЦІЙНОГО АСПЕКТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИРОДООХОРОННИХ УСТАНОВ

***Анотація.** Досліджено документаційну складову роботи природоохоронних установ в Україні. Проаналізовано особливості процесів створення та використання документів природоохоронної діяльності.*

***Ключові слова:** документи природоохоронної діяльності, галузеві документи, заповідні території.*

Аннотация. *Исследовано документационную составляющую работы природоохранных учреждений Украины. Изучены особенности процессов создания и использования документов природоохранной деятельности.*

Ключевые слова: *документы природоохранной деятельности, отраслевые документы, заповедные территории.*

Annotation. *The subject of the article is connected with documentary maintenance of environmental parks of Ukraine. The author gives the analysis of processes of creation and use of environmental documents*

Keywords: *environmental documents, sectoral documents, protected areas.*

Проблема документаційного забезпечення природоохоронних установ виникає на перетині документознавства та природоохоронної діяльності, в результаті чого створюються спеціальні, галузеві документи, які активно використовуються в роботі природоохоронних установ.

Актуальність зазначеної тематики полягає у необхідності здійснення комплексного аналізу галузевих документів природоохоронної діяльності в Україні. Вивчення особливостей документів, дослідження процесів їх створення та використання дозволяє сформулювати загальне розуміння про діяльність природоохоронних установ.

Мета наукової роботи – проаналізувати особливості створення та використання галузевих документів природоохоронної діяльності.

Проблеми створення та використання галузевих документів природоохоронної діяльності висвітлені в роботах Г. В. Стрямця, І. П. Сіренка, Н. Н. Буториної, В. П. Чижової та ін.

Особливість діяльності природоохоронних установ полягає у збереженні заповідних територій та об'єктів, інформуванні відвідувачів про правила поведінки на заповідних територіях. Для забезпечення даної вимоги використовуються галузеві документи, які, залежно від способів створення та використання, умовно поділяються на декілька груп.

До першої групи належать документи, для створення та використання яких нормативно встановлені зразки та правила. Прикладами даних документів є інформаційно-охоронні знаки, межові охоронні знаки, інформаційні щити, які регламентовано Положенням про єдині державні знаки і аншлаги на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України (далі – Положення) [3].

Інформаційно-охоронні знаки несуть інформацію про назву, категорію та основні вимоги охорони заповідної території. Розміщуються дані знаки в місцях входу (виходу) на заповідній території, масового руху транспорту. Тоді як *межові охоронні знаки* містять інформацію про категорію заповідного об'єкту і служать для визначення його меж [3].

В свою чергу, *інформаційні щити* інформують про розміри, функції, правила поведінки, показують рекомендовані маршрути і пункти огляду. Встановлюється вони в місцях найбільшого скупчення відвідувачів [3].

Зазначені документи виготовляються на металевих табличках і мають прямокутну форму, однак, залежно від мети створення, відрізняються за розмірами. Необхідна інформація розміщується на синьо-жовтому фоні українською мовою. Використовуються дані документи безпосередньо на заповідній території.

Ще одним документом, який створюється відповідно нормативно встановленому зразку є *службове посвідчення працівника служби державної охорони природно-заповідного фонду* (далі – Посвідчення). Це документ, що підтверджує, встановлені нормативними актами України, повноваження працівників служби державної охорони (СДО). Посвідчення регламентується Положенням про службове посвідчення працівника служби державної охорони природно-заповідного фонду України [2], має синьо-жовтий фон на якому розміщуються дані про власника, та використовується працівником СДО лише під час виконання ним службових обов'язків.

До другої групи належать документи, носій інформації та інформаційне наповнення яких можуть змінюватись, в залежності від мети створення. Такими документами є маршрутні показники, маркувальні знаки, аншлаги та ін. Їх використання в роботі природоохоронних установ не є обов'язковим, а лише якщо це передбачено конкретною заповідною територією.

Особливість даних документів у можливості використання будь-якого носія інформації (кора дерев, каміння, дерев'яні таблички та ін.) і в необхідній для заповідної ділянки кількості. Головна вимога у використанні таких носіїв інформації – їх гармонійне поєднання з природою та тематикою маршруту [4; 25].

Маршрутні показники або *маркувальні знаки* представляють собою найпростіші інформаційні об'єкти, які встановлюються на кожній точці-зупинці та на всіх перехрестях маршруту. Частіше за все

це дерев'яні стовпи, на які наносять маркувальні знаки відповідно до визначеного маршруту [4; 25].

Тоді як *інформаційні стенди* або *аншлаги* містять інформацію про форму та довжину всього маршруту, або окремої його ділянки, про встановлені природні та культурні пам'ятки, а також правила перебування на маршруті. Крім того, аншлаги інформують про новини маршруту, або дані про наявність особливих складнощів у проходженні маршруту та ін. [4; 26]

Окреме місце в документаційному аспекті діяльності природоохоронних установ займають такі документи як: Літопис природи, дозволи на використання природних ресурсів, акти перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства та ін.

Мета створення та використання *Літопису природи* – узагальнення результатів наукових досліджень та спостережень за станом і змінами природних комплексів. Результати досліджень, проведених в природоохоронних установах, фіксуються у щорічних книгах Літопису природи [5; 368].

В свою чергу, *дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів* (далі – Дозвіл) створюється для засвідчення права юридичних та фізичних осіб на використання конкретних природних ресурсів у межах затверджених лімітів. Ліміти затверджуються Міністерством екології та природних ресурсів та визначають обсяги природних ресурсів, на основі яких видаються Дозволи [1].

Тоді як *акт перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства* (далі – Акт) створюється за результатами проведення планової (позапланової) перевірки органами державного нагляду. Акт містить перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду, залежно від ресурсу, що перевірявся.

Особливість вищезазначених документів у використанні традиційних методів створення, а саме друкованим способом на паперовому носії.

Таким чином, в результаті аналізу документаційного аспекту природоохоронної діяльності було визначено, що особливості галузевих документів у сфері охорони природи залежать від мети їх створення та використання. Проте, незважаючи на різноманітність носіїв інформації та інформаційного навантаження документів, кожен з них відіграє важливу роль у здійсненні основного завдання природоохоронних установ – збереження та примноження

біологічного та ландшафтного різноманіття в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Література

1. Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення : Постанова КМУ від 10.08.1992 № 459. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/459-92-%D0%BF>
2. Про затвердження Положення про службове посвідчення працівника СДО природно-заповідного фонду України та зразка такого посвідчення : Наказ Мінприроди України від 23.06.2014 № 192. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0793-14>
3. Про затвердження Положення про єдині державні знаки та аншлаги на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України : Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 29.03.1994 № 30. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0072>
4. Буторина Н. Н., Чижова В.П. Тропа в гармонии с природой / Н.Н. Буторина, В.П. Чижова. – М., 2007. – 176 с.
5. Стрянець Г.В. Інформаційна система «Літопис природи» для установ природно-заповідного фонду України / Г.В. Стрянець, І.П. Сіренко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.13. – С. 367-373.

Оксана Лаба, Юлія Романишин
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу
Івано-Франківськ, Україна

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДОКУМЕНТО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ У КОНТЕКСТІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПАРАДИГМИ

Розглянута суть міждисциплінарної парадигми підготовки інформаційних фахівців у технічних ВНЗ. Визначені основні види інформаційних технологій, які засвоюють майбутні фахівці документо-інформаційної сфери в процесі вивчення професійно орієнтованих дисциплін.

Ключові слова: *міждисциплінарні зв'язки, документо-інформаційний менеджмент, інформаційні технології.*

Рассмотрена суть междисциплинарной парадигмы подготовки специалистов в технических ВУЗах. Определены основные виды